

Efektivní využívání přenosové soustavy a distribučních soustav na hladinách VVN a VN v oblasti výkonové složky odběru elektřiny

Manuál pro zákazníka

PŘEDSTAVENÍ INOVOVANÉ TARIFNÍ STRUKTURY A SLEDOVANÉ CÍLE

Energetický regulační úřad s účinností od 1. ledna 2027 zavádí inovovanou tarifní strukturu v oblasti efektivního využívání sítí přenosové soustavy a distribučních soustav na hladinách velmi vysokého a vysokého napětí (VVN a VN). Hlavními cíli inovované tarifní struktury jsou:

- cena, kterou odběratel hradí, odpovídá nákladům a přínosům, které v soustavě vyvolává a které soustavě přináší,
- dlouhodobá předvídatelnost tarifní struktury, jeho nasměrování k nové energetice
- a vyšší využití a efektivita provozu a rozvoje soustavy.

V této fázi je představeno opatření spočívající v inovaci tarifní struktury pro účastníky trhu s elektřinou připojené k elektrizační soustavě především na hladinách VVN a VN. Změna nastává v oblasti zpoplatnění za výkonovou složku odběru elektřiny, které míří především na správné přiřazení nákladů a vytvoření relevantních cenových signálů vedoucích k žádanému cíli, kterým je vyšší efektivita využití soustavy.

Hlavní navrhovanou změnou je v této fázi zrušení ceny za rezervovanou kapacitu a její nahrazení cenou za rezervovaný příkon a cenou za maximální odebraný výkon.

Souhrn tarifních výnosů je totožný ve stavu před i po změně tarifní struktury, povolené výnosy provozovatelů distribučních soustav a provozovatele přenosové soustavy podléhající cenové regulaci ze strany Energetického regulačního úřadu zůstávají samotnou změnou tarifní struktury nedotčeny. Díky efektivnímu nastavení tarifní struktury však dojde k odstranění tlaků na zbytečné budoucí investice do soustav, a tím v budoucnu i ke snížení nákladů pro všechny odběratele oproti situaci, kdy by byla zachována cena za rezervovanou kapacitu.

Shrnutí nejvýznamnějších změn v ceně zajišťování distribuce elektřiny:

- zrušení ceny za rezervovanou kapacitu, zrušení sjednávání rezervované kapacity,
- zrušení ceny za překročení rezervované kapacity,
- vytvoření ceny za rezervovaný příkon a ceny za maximální odebraný výkon.

V dřívější struktuře s rezervovanou kapacitou mohl zákazník sjednávat rezervovanou kapacitu průběžně na jednotlivé kalendářní měsíce a optimalizovat tak svou platbu. V inovované tarifní struktuře bude optimalizace možná jednorázově a se střednědobým až dlouhodobým účinkem, protože hodnota rezervovaného příkonu se sjednává ve smlouvě o připojení s příslušným provozovatelem distribuční soustavy a tato hodnota se váže k technickým parametrům konkrétního odběrného místa.

Dopady inovované tarifní struktury do faktury zákazníka

Níže uvedené změny se týkají účastníků trhu připojených do přenosové soustavy nebo do distribuční soustavy na hladině VVN a VN. Hlavním prvkem inovace tarifní struktury je zrušení alokačních jednotek roční a měsíční rezervované kapacity a jejich nahrazení kombinací alokačních jednotek rezervovaného

příkonu a maximálního čtvrt hodinového elektrického výkonu odebraného ze soustavy. Dochází tedy k nahrazení alokační jednotky ceny zajišťování přenosu a distribuce elektřiny se smluvní volitelnou hodnotou (rezervovaná kapacita) za dvojici alokačních jednotek, alokační jednotku smluvní, která se váže k odběrnému místu účastníka trhu a vyjadřuje dlouhodobý požadavek (rezervovaný příkon) a alokační jednotku s technickou hodnotou, která vyjadřuje skutečný požadavek (maximální čtvrt hodinový výkon odebraný ze soustavy) na rozsah zajišťování služby přenosové a distribuční soustavy. Ceny dle alokační jednotky rezervovaného příkonu a maximálního odebraného čtvrt hodinového výkonu účastníka trhu s elektřinou jsou navrženy ve dvou tarifech, tarifu T1 a T2. Tarif T1 klade vyšší váhu na cenu za rezervovaný příkon, zatímco tarif T2 klade vyšší váhu na cenu za maximální odebraný výkon. Účastník trhu však bude hradit jak cenu za rezervovaný příkon, tak cenu za maximální odebraný výkon. **Pro uplatnění tarifu účastníkem trhu platí, že provozovatelé soustav automaticky a bez další součinnosti účastníka trhu s elektřinou účtují vždy nižší ze součtu plateb z ceny za rezervovaný příkon a ceny za maximální odebraný výkon podle tarifu T1 nebo tarifu T2 za zúčtovací období.** Uplatnění tarifu T1 nebo T2 bude vycházet z využití rezervovaného příkonu účastníka trhu. Tarif T1 se uplatní při vysokém využití rezervovaného příkonu maximálním čtvrt hodinovým elektrickým výkonem odebraným ze soustavy, tarif T2 se uplatní při nižším využití rezervovaného příkonu.

Příklad srovnání plateb dle jednotky měsíční rezervované kapacity (RK) do roku 2026 a dle dvojice jednotek rezervovaného příkonu (RP) a maximálního odebraného výkonu (Pmax) od roku 2027.

Příklad srovnání plateb na hladině VN:	Platby za zúčtovací období (jeden měsíc)
Platba dle tarifní struktury do roku 2026 s roční RK 270 kW a měsíční RK 30kW	T: $0,27 * 252\ 565 + 0,03 * 281\ 823 = 76\ 647,24$ Kč
Platba dle tarifní struktury od roku 2027 s RP 350 kW a Pmax 300 kW	T1: $0,35 * 190\ 133 + 0,3 * 19\ 013 = 72\ 250,45$ Kč
	T2: $0,35 * 22\ 743 + 0,3 * 227\ 429 = 76\ 188,75$ Kč

Cena za překročení rezervovaného příkonu je stanovena v obdobné výši jako dříve a bude uplatňována stejným způsobem. Nově je stanovena cena za překročení rezervovaného příkonu přímo konkrétní hodnotou v cenovém výměru.

Rovněž cena za použití sítí s alokační jednotkou Kč/MWh dle odebrané elektřiny z distribuční soustavy je uplatňována i nadále stejným způsobem.

Optimalizace smluvních parametrů zákazníka

Inovace tarifní struktury vyvolá změnu plateb jednotlivých zákazníků. Doporučujeme všem zákazníkům provést audit využití rezervovaného příkonu svého odběrného místa, ať už svépomocí či odbornou osobou a po vyhodnocení auditu případně podniknout další kroky, které povedou k optimalizaci výše rezervovaného příkonu a platby za rezervovaný příkon. Optimalizaci pravidelné měsíční platby zákazníka dle inovované tarifní struktury od roku 2027 lze provést případným sjednáním nižší hodnoty rezervovaného příkonu ve smlouvě o připojení s příslušným provozovatelem distribuční soustavy nebo optimalizací zákaznickova odběrového diagramu.

POSTUP: Nově nebude muset zákazník sjednávat / rezervovat roční ani měsíční kapacitu. Zákazník může zahájit jednání s provozovatelem distribuční soustavy ohledně uzavření smlouvy o připojení

k distribuční soustavě s požadovanou hodnotou rezervovaného příkonu. Provozovatel distribuční soustavy mu stanoví podmínky pro případnou úpravu odběrného místa a datum účinnosti nové smlouvy o připojení. Jednání s provozovatelem distribuční soustavy může zákazník zahájit okamžitě a nemusí vyčkávat na rok 2027.

Upozorňujeme, že po snížení hodnoty rezervovaného příkonu je opětovné navýšení této hodnoty zpoplatněno dle přílohy č. 2 vyhlášky č. 16/2016 Sb., o podmínkách připojení k elektrizační soustavě, ve znění pozdějších předpisů.

Pokud zákazník vyhodnotí, že hodnotu rezervovaného příkonu nemá v úmyslu nijak optimalizovat, není potřeba ze strany zákazníka podnikat žádné kroky, změna struktury se ve fakturaci zákazníka promítne automaticky a od ledna 2027 bude zákazníkovi namísto rezervované kapacity fakturováno dle dvojice jednotek rezervovaného příkonu a maximálního čtvrt hodinového odebraného výkonu. V lednu 2027 tak bude fakturovaný rezervovaný příkon odpovídat hodnotě uvedené ve stávající smlouvě o připojení nebo stanovený postupem na základě § 28a odst. 6 zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. ERÚ doporučuje všem zákazníkům ověřit, zda se tímto postupem nevystavují vysokým platbám za rezervovaný příkon, který není dlouhodobě v odběrném místě využíván a doposud nebyl zpoplatněn.

Případ jednosložkové ceny: Pro zákazníky se specifickými krátkodobými a špičkovými odběry doporučujeme zvážit volbu jednosložkové ceny za službu sítě s fakturační jednotkou v Kč/MWh za odebrané množství elektřiny z distribuční soustavy. Platba dle jednosložkové ceny za službu sítě nahrazuje platbu dle trojice jednotek – ceny za rezervovaný příkon, ceny za maximální odebraný výkon a ceny za použití sítě. Tato volba je finančně optimální pro zákazníky, kteří plný rezervovaný příkon odběrného místa využívají méně než 600 hodin v roce. Po aplikaci jednosložkové ceny za službu sítě je zákazník povinen tuto formu platby zachovat alespoň po dobu 12 měsíců. Uplatnění jednosložkové ceny zákazník provádí přes svého obchodníka s elektřinou v případě, že má uzavřenou smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny. Pokud zákazník má sjednanou samostatnou smlouvu o zajištění služby distribuční soustavy, uplatňuje jednosložkovou cenu prostřednictvím provozovatele distribuční soustavy.

U účastníků trhu s elektřinou, kteří nejsou typickými zákazníky s odběrem elektřiny, ale využívají elektrizační soustavu specifickým způsobem, je dále nová tarifkace nastavena s ohledem na způsob, jakým tito účastníci trhu soustavu zatěžují, či jakým ji naopak mohou přispívat. V inovované tarifní struktuře tak např. existuje poměrně specifické zpoplatnění výrobců elektřiny nebo provozovatelů zařízení pro ukládání elektřiny, které se zároveň může v následujících letech dále vyvíjet s ohledem na strategická rozhodnutí státu a změny v legislativě. Detailní přehled změn v rámci inovované tarifní struktury a přesná pravidla aplikace cen zajišťování přenosu a distribuce elektřiny jsou obsažena v úpravách cenového výměru, kterým se stanovují ceny za související službu v elektroenergetice a ostatní regulované ceny, v úpravách vyhlášky č. 408/2015 Sb., o Pravidlech trhu s elektřinou, ve znění pozdějších předpisů a koncepčním dokumentu Efektivní využívání přenosové soustavy a distribučních soustav na hladinách VVN a VN v oblasti výkonové složky odběru elektřiny dostupných na [webu ERÚ](http://webu.ERU.cz).